

Warszawa, 1 marca 2017 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów

(druk nr 430)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa przyjęta przez Sejm 24 lutego 2017 r. nowelizuje ustawę z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2017 r. poz. 125) oraz ustawę z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. z 2015 r. poz. 793, z późn. zm.), przenosząc do ustawy o zawodzie lekarza i lekarza dentysty przepisy dotyczące stwierdzenia trwałego nieodwracalnego ustania czynności mózgu, a także stwierdzenia zgonu wskutek nieodwracalnego zatrzymania krążenia, poprzedzającego pobranie narządów, z ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów. Uregulowania te stanowią wyraz koncepcji (por. uzasadnienie do projektu) środowisk lekarskich oraz ekspertów, którą podziela Rząd, że stwierdzanie zgonu jest jedną z czynności, które wykonuje lekarz i najważniejszą ustawą do regulacji w/w materii jest ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentysty. Niezamieszczenie natomiast tych przepisów w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentysty, powoduje wrażenie, że stwierdzanie śmierci wskutek trwałego nieodwracalnego ustania czynności mózgu jest dokonywane przez lekarzy w celu pobrania komórek, tkanek i narządów i w ten sposób powoduje to nie tylko opór wśród społeczeństwa dla tej metody postępowania, lecz także wśród lekarzy, tworząc barierę dla rozwoju transplantologii w Polsce. Uzasadnienie powołuje się także na stanowisko Krajowej Rady Transplantacyjnej, składającej się z ekspertów z różnorodnych dziedzin i będącej organem doradczym i opiniodawczym ministra właściwego do spraw zdrowia.

Nowy w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentysty art. 43a, który reguluje procedury stwierdzania trwałego nieodwracalnego ustania czynności mózgu oraz nieodwracalnego zatrzymania krążenia poprzedzającego pobranie narządów odmiennie niż dotychczas określa skład zespołów lekarzy, które mają za zadanie stwierdzenie powyższych stanów. Wprowadza się składy 2-osobowe (obecnie są to 3-osobowe składy w przypadku śmierci mózgu) jednocześnie wskazując wymagania, jakie muszą spełnić lekarze do nich powołani. W przypadku stwierdzania śmierci mózgu jest to 2 lekarzy specjalistów, posiadających II stopień specjalizacji lub tytuł specjalisty, w tym jeden specjalista w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii lub neonatologii, a drugi w dziedzinie neurologii, neurologii dziecięcej lub neurochirurgii. Jak czytamy w uzasadnieniu projektu, wezwanie dwóch dostępnych specjalistów [aby stwierdzić trwałe nieodwracalne ustanie czynności mózgu] będzie rozwiązaniem skutecznym i zgodnym z zasadami stosowanymi w innych krajach. W przypadku stwierdzania nieodwracalnego zatrzymania krążenia poprzedzającego pobranie narządów jest to 2 lekarzy specjalistów, posiadających II stopień specjalizacji lub tytuł specjalisty, w tym jeden specjalista w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii lub neonatologii, a drugi w dziedzinie medycyny ratunkowej, chorób wewnętrznych, kardiologii, kardiologii dziecięcej lub pediatrii.

W ustawie zawarto przepis, który utrzymuje w mocy (do czasu wydania nowych) dotychczasowe obwieszczenia ministra właściwego do spraw zdrowia, zawierające sposób i kryteria stwierdzania trwałego nieodwracalnego ustania czynności mózgu oraz nieodwracalnego zatrzymania krążenia poprzedzającego pobranie narządów.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt przedłożony przez Rząd, wpłynął do Sejmu 10 stycznia 2017 r. (druk sejmowy nr 1212). Skierowano go do pierwszego czytania w Komisji Zdrowia, które odbyło się 8 lutego 2017 r. Sprawozdanie komisji (druk nr 1284) różni się od przedłożenia jedynie niewielką korektą redakcyjną. Po drugim czytaniu, które odbyło się podczas 36. posiedzenia Sejmu, wobec niezgłoszenia poprawek, niezwłocznie nastąpiło trzecie czytanie.

Za przyjęciem ustawy głosowało 429 posłów, nikt nie był przeciwny, oddano 4 głosy wstrzymujące się.

Ustawa o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów nie wprowadza istotnych zmian merytorycznych, porządkuje jedynie dotychczasowe regulacje dotyczące orzekania o zgonie.

Bożena Langner

Główny legislator